

PRIMUL PREȘEDINTE AL ACADEMIEI DE ȘTIINȚE A MOLDOVEI

Acad. Teodor FURDUI

Întreaga viață, activitate științifică, pedagogică și managerială a academicianului Iachim Grosul, precum și opera sa de cercetare istorică reprezintă un model de abnegație și dăruire. El a stat la căpătâiul organizării domeniului științei în perioada postbelică, rămânând la timona lui până la 28 septembrie 1976, ziua în care a trecut în lumea celor drepte.

Prin fondarea Academiei de Științe a Moldovei și desemnarea sa drept primul ei președinte, acad. I. Grosul s-a realizat pe deplin ca savant și organizator talentat al științei autohtone, căreia i-a dedicat circa treizeci de ani de viață. A depus un efort uriaș nu numai pentru lansarea, ci și pentru afirmarea Academiei.

Contribuția acad. I. Grosul la dezvoltarea științei autohtone este bine cunoscută. Grație eforturilor sale, a fost finalizat procesul de constituire a sferei cercetării și inovării, a potențialului științific uman. S-a inițiat procesul de substituire treptată a factorilor extensivi de dezvoltare a științei cu cei intensivi.

Despre activitatea lui organizatorică titanică mărturisesc următoarele fapte. Către anul 1976, numărul organizațiilor științifice ale Academiei de Științe a atins cifra 19, dintre care 10 institute (împreună cu Grădina Botanică), 8 secții științifice și Stațiunea experimentală complexă. În cadrul Secției de Științe matematice, fizice și tehnice funcționau 3 institute și 2 secții de cercetare (Institutul de Matematică cu Centrul de Calcul, Institutul de Geofizică și Geologie, Secția de cibernetică energetică și Secția de geografie); în cadrul Secției de științe biologice și chimice – 4 institute, 3 secții științifice și Stațiunea experimentală complexă (Institutul de Chimie, Institutul de Fiziologie și Biochimie a Plantelor, Institutul de Zoologie, Grădina Botanică, Secția genetica plantelor, Secția de microbiologie, Secția de paleontologie și stratigrafie), iar în componența Secției de Științe sociale activau 3 institute și 3 secții (Institutul de Istorie, Institutul de Limbă și Literatură, Institutul de Economie, Secția de filozofie și drept, Secția de etnografie și studiul artelor și Secția de informație științifică în domeniul științelor sociale).

În scopul îmbunătățirii condițiilor de lucru, a demarat construirea complexului de clădiri pentru instituțiile științifice și a spațiului locativ pentru colaboratorii Academiei („Orășelul academic”) în cartierul Telecentru. Ulterior, au fost date în exploatare

Iachim GROSUL
(21.09.1912–28.09.1976)

blocul Institutului de Chimie (1965), blocul științelor matematice și fizice (1970) și blocul științelor biologice (1973). În 1972 au început lucrările de construire și amenajare a noului teritoriu al Grădinii Botanice, amplasat la sud-est de cartierul Botanica.

Indiscutabilă este contribuția primului președinte al AȘM I. Grosul la pregătirea și promovarea cadrelor științifice. De subliniat, că datorită efortului său au fost aleși 27 de membri titulari și 41 de membri corespondenți ai AȘM. El a creat o școală științifică de istorici, autoritatea căreia era efectiv recunoscută în fosta URSS.

În semn de recunoaștere a aportului său științific și managerial I. Grosul a fost ales membru corespondent al Academiei de Științe a fostei URSS, fiind astfel primul și singurul savant moldovean învrednicit de un atare titlu.

Acad. I. Grosul a fost un președinte intelectual. Era animat de sentimente patriotice în procesul de pregătire a cadrelor naționale, în efortul său continuu de susținere a valorilor culturii naționale, pentru care nutrea un mare atașament. În activitatea sa managerială de fiecare zi a promovat un stil academic de factură democratică. Manifesta o stimă deosebită față de savanți cu renume, dar și pentru toți colaboratorii în curs de afirmare. Era deschis, lipsit de orgoliu, cu toată lumea vorbea de la egal la egal. A fost o personalitate deosebită care, din păcate, n-a fost evaluată la justa-i valoare.

Pentru toate calitățile, stările de spirit și împlinirile sale, savantului, fondatorului și primului președinte al AȘM, I. Grosu, se cuvine să-i păstrăm imaginea de-a pururi în memorie, să-l prețuim pentru faptul că a fost un om de aleasă omenie, care și-a consacrat viața și cunoștințele dezvoltării științei autohtone, înființării și dezvoltării AȘM, pe care o considera mândria sa.